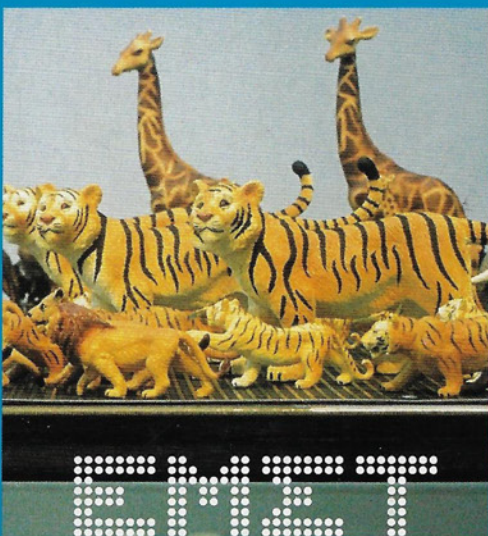

ΒΛΕΠΩ ΚΑΙ ΠΑΙΖΩ

ΣΥΝΟΨΙΣ 2 - ΘΕΟΛΟΓΙΕΣ

Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα για το Δημοτικό Σχολείο

ΕΘΝΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΕΘΝΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα για το Δημοτικό Σχολείο

Το έντυπο αυτό δημιουργήθηκε με αφορμή την έκθεση
Σύνοψις 2 - Θεολογίες που πραγματοποιήθηκε στο
Εθνικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης,
από 15 Οκτωβρίου 2002 έως 5 Ιανουαρίου 2003

Οργάνωση Εκπαιδευτικού Προγράμματος:
Εθνικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης
Επιμέλεια-Υλοποίηση: Μαρίνα Παπασωτηρίου
Σχεδιασμός εντύπου: Γιώργος Τζιλιάνος
Εκτύπωση: Scripta

© ΕΜΣΤ 2002
Εθνικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης
Λεωφ. Καλλιρρόης & Φραντζή (πρώην εργοστάσιο ΦΙΞ)
Τηλ. 010 / 9242111-2, Φαξ 010 / 9245200
e-mail: education@emst.culture.gr

Το Εθνικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης
βρίσκεται στο παλιό εργοστάσιο του ΦΙΞ.
Η συλλογή του περιλαμβάνει έργα σύγχρονης τέχνης,
δηλαδή έργα που δημιουργήθηκαν τα τελευταία χρόνια.

Το φυλλάδιο που κρατάς στα χέρια σου περιλαμβάνει κείμενα
και φωτογραφίες που περιγράφουν τα έργα της έκθεσης
Σύνοψις 2 - Θεολογίες, η οποία παρουσιάζεται στο Εθνικό Μουσείο
Σύγχρονης Τέχνης.

Συμπληρώνοντας αυτό το φυλλάδιο, θα έχεις την ευκαιρία να
θυμηθείς τα έργα που είδες και να εκφράσεις τις απόψεις σου
σχετικά με αυτά.

Το θέμα που μας απασχολεί στην έκθεση είναι το πώς η σύγχρονη
τέχνη παρουσιάζει το θέμα της θρησκείας και του Θεού στη
σημερινή εποχή. Από πού εμπνέονται οι καλλιτέχνες για να
δημιουργήσουν, και ποια μέσα χρησιμοποιούν για τα έργα τους;
Θα δεις έργα κεντημένα με βελόνα και κλωστή, προβολές βίντεο,
εγκαταστάσεις, ακόμη και ένα έργο σε εικονική πραγματικότητα.
Όλα αυτά, αν και πολύ διαφορετικά μεταξύ τους, έχουν ένα κοινό
σημείο: ερευνούν τη σχέση του ανθρώπου με τον Θεό, μια σχέση
που έχει προκαλέσει άπειρες συζητήσεις, ερμηνείες, συμφωνίες και
αντιθέσεις. Η θρησκεία εξάλλου δεν υπάρχει χωρίς το θείο και χωρίς
τον άνθρωπο, ο οποίος μέσα από τη λατρεία και την πίστη
προσπαθεί να γνωρίσει και να πλησιάσει αυτή την υπερφυσική
δύναμη.

Οι καλλιτέχνες που προσκάλεσε το Μουσείο προέρχονται από πολλές
χώρες του κόσμου και εμπνέονται από διαφορετικές θρησκευτικές
παραδόσεις και συνήθειες. Από την Αμερική μέχρι την Ιαπωνία και
από τη Ρωσία μέχρι την Αφρική και την Ινδία, το ταξίδι μας στον
κόσμο των θρησκειών θα είναι πολύ ενδιαφέρον.

Μπιλ Βιόλα

Αίθουσα για τον Άγιο Ιωάννη του Σταυρού 1983

Ο Μπιλ Βιόλα γεννήθηκε στη Νέα Υόρκη, όπου και σπούδασε. Ζει και εργάζεται στην Καλιφόρνια. Είναι σημαντικότερος βιντεοκαλλιτέχνης, με πλούσιο έργο και μεγάλη εκθεσιακή δραστηριότητα.

Στο έργο, ένα μικρό κελί βρίσκεται στη μέση μιας αίθουσας. Από ένα μικρό παραθυράκι μπορούμε να δούμε στο εσωτερικό του. Στον μεγάλο τοίχο πίσω από το κελί προβάλλεται μια ασπρόμαυρη εικόνα χιονισμένων βουνών. Ακούγεται η άγρια βουή του ανέμου και μια σιγανή φωνή που απαγγέλλει τα ποιήματα του Αγίου Ιωάννη του Σταυρού στα ισπανικά.

Ο Άγιος Ιωάννης του Σταυρού ήταν ένας πολύ σημαντικός ισπανός ποιητής και μύστης, ο οποίος φυλακίστηκε το 1577 μ.Χ. Το κελί του δεν είχε παράθυρα και δεν μπορούσε να σταθεί όρθιος. Εκεί έγραψε τα πιο γνωστά του ποιήματα. Σ' αυτά μιλά για τον έρωτα, την έκσταση, το πέρασμα της σκοτεινής νύχτας, το πέταγμα πέρα από τα τείχη της πόλης και πάνω από τα βουνά.

Εκείνη την περίοδο ο Άγιος Ιωάννης του Σταυρού ήταν συναισθηματικά πεισμένος και η μόνη του διέξοδος ήταν ο μυστικισμός και

η ποίηση. Με τη λέξη "μυστικισμός" εννοούμε την προσπάθεια του ανθρώπου να έρθει σε πιο άμεση σχέση με το θείο. Η λέξη προέρχεται από το ρήμα "μύω", που σημαίνει "κλείνω τα μάτια μου".

Ο μύστης συγκεντρώνεται και, μέσα από τη διαδικασία της μύησης, αντιλαμβάνεται το θείο άμεσα και προσωπικά.

Ο μυστικισμός είναι πανάρχαια πρακτική. Θυμήσου τα μυστήρια του Διονύσου και τα Ελευσίνια Μυστήρια στην αρχαιότητα.

Τι συνέβαινε κατά τη διάρκεια τους;

Τι συμβολίζει το κελί σε σχέση με τη φυλάκιση του ποιητή αλλά και με την επικοινωνία του με τον Θεό;

Πώς αισθάνεται κανείς ακούγοντας αυτούς τους διαφορετικούς και αντίθετους ήχους, το βουητό του ανέμου και τη φωνή που απαγγέλλει;

Νταϊάν Γκρομάλα και Γιάκοβ Σαρίρ

Χορεύοντας με τον Εικονικό Δερβίση; Εικονικά Σώματα 1994

Η Νταϊάν Γκρομάλα γεννήθηκε στο Μίσιγκαν της Αμερικής. Σπούδασε καλές τέχνες και ασχολείται με την ηλεκτρονική τέχνη. Ερευνά τρόπους με τους οποίους η τεχνολογία μπορεί να αξιοποιηθεί στην τέχνη. Ζει και εργάζεται στην Τζώρτζια των ΗΠΑ.

Ο Γιάκοβ Σαρίρ γεννήθηκε στο Ισραήλ. Είναι χορευτής με αξιόλογες σπουδές σε σχολές της πατρίδας του και άλλων χωρών. Ζει και εργάζεται στο Ισραήλ και τις ΗΠΑ.

Οι δύο καλλιτέχνες συνεργάστηκαν για να δημιουργήσουν το έργο *Χορεύοντας με τον Εικονικό Δερβίση; Εικονικά Σώματα*. Πρόκειται για ένα έργο σε περιβάλλον εικονικής πραγματικότητας, για μια χορογραφία μέσω υπολογιστή.

Για τις ανάγκες του έργου δημιουργήθηκε ένα γιγάντιο σώμα που προγραμματίστηκε να βρίσκεται σε διαρκή κίνηση. Γιγάντιες ακτινογραφίες των οργάνων του σώματος αυτού έχουν περάσει στο εικονικό περιβάλλον και ο θεατής μπορεί με τη βοήθεια της τεχνολογίας να "περάσει" σ' αυτά τα όργανα και ν' ανακαλύψει έναν διαφορετικό κόσμο. Μπορεί να δει το ψηφιακό σώμα, ενώ ταυτόχρονα έχει την αίσθηση της κίνησης και της βαρύτητας. Το έργο εμπνέεται από τους δερβίσηδες, τους μουσουλμάνους σούφι, όπως λέγονται, οι οποίοι αναζητούν στο Ισλάμ μια πιο προσωπική σχέση με τον Θεό. Αυτή η αναζήτηση εκδηλώνεται με συγκεκριμένο λατρευτικό τυπικό, που ονομάζεται δικρ. Κατά τη διάρκεια του δικρ, οι σούφι επαναλαμβάνουν ρυθμικά λέξεις ή ονόματα, στροβιλίζονται γύρω από τον εαυτό τους, φτάνουν σε έκσταση ώστε να έχουν μια πιο άμεση εμπειρία του θείου.

Λειτουργεί εδώ ο Γιάκοβ Σαρίρ ως εικονικός δερβίσης; Βιώνει την έκσταση;

Πώς μπορεί να νιώθει σε σχέση με το σώμα του; Πόσο μπορεί η τεχνολογία της εικονικής πραγματικότητας να τον βοηθήσει να μεταφερθεί σε άλλους κόσμους;

Σκέψου τη σχέση που μπορεί να έχει ο χορός με τη θρησκεία, όχι μόνο στους δερβίσηδες του Ισλάμ αλλά και σε άλλες θρησκείες. Βρες πληροφορίες για χριστιανικές τελετές όπου ο χορός παίζει σημαντικό ρόλο.

Μαρίκο Μόρι

Κουμάνο 1998

Η Μαρίκο Μόρι γεννήθηκε στο Τόκιο. Σπούδασε στο Λονδίνο και τη Νέα Υόρκη. Σήμερα ζει και εργάζεται στη Νέα Υόρκη και το Τόκιο. Το έργο *Κουμάνο* δημιουργήθηκε το 1997-98 και είναι βιντεοεγκατάσταση.

Το *Κουμάνο* είναι αρχαία ιερή τοποθεσία στην Ιαπωνία, όπου βρίσκονται τρεις ναοί σχετικοί με μία από τις θρησκείες που αναπτύχθηκαν στη χώρα, τον Σιντοϊσμό. Κεντρικό ρόλο στον Σιντοϊσμό παίζει η λατρεία των Κάμι, οντότητες που εμφανίζονται με ποικιλία μορφών - όπως ιερά, πηγές, βουνά, ποτάμια, ανθρώπινα όντα και μυθολογικές θεότητες. Από το 300 μ.Χ. τα Κάμι άρχισαν να λατρεύονται σε μικρούς ναούς, χωρίς ωστόσο αυτοί ν' αποτελούν τις μόνιμες κατοικίες τους.

Η Μαρίκο Μόρι εμφανίζεται στην περιοχή του ναού Νάκι, όπου υπάρχουν καταρράκτες ύψους 130 μέτρων που λατρεύονται ως θεϊκοί.

Η καλλιτέχνις παίρνει διάφορες μορφές; εμφανίζεται ντυμένη αλεπού που τρέχει στο δάσος ή σαν κάποια που θα μπορούσε να είναι η ιέρεια του ναού, κοπέλα που ετοιμάζει το τσάι ή μια άλλη που κοιτάζει το φεγγάρι στον ουρανό.

Οι κριτικοί του έργου της Μόρι υποστηρίζουν ότι συνδυάζει στοιχεία από την παραδοσιακή τελετή του τσαγιού, από αρχαίες ιστορίες και θρησκευτικά κείμενα, από την αρχιτεκτονική των ναών του Βουδισμού και του Σιντοϊσμού και από διάφορες τελετές.

Στο *Κουμάνο*, η Μόρι χρησιμοποιεί το σώμα της για να κινηθεί μεταξύ δύο κόσμων, του παρόντος και του μέλλοντος, του φυσικού και του υπερφυσικού.

Γιατί η καλλιτέχνις διαλέγει να φορέσει το κοστούμι της αλεπούς; Τι συμβολίζει το ζώο; Στο βίντεο εμφανίζεται ένα διαστημόπλοιο. Πώς θα χαρακτήριζες αυτό το στοιχείο; Η Μόρι εμφανίζεται να ετοιμάζει το τσάι με τον παραδοσιακό ιαπωνικό τρόπο. Ποιος είναι αυτός; Μπορείς να ψάξεις σε βιβλία ή να κάνεις μια μικρή έρευνα στο Διαδίκτυο. Στόχος της καλλιτέχνιδας είναι να συνδέσει την τέχνη με τη θρησκεία, όπως η θρησκεία συνδέει θεούς και ανθρώπους. Πιστεύεις ότι με το *Κουμάνο* πετυχαίνει το στόχο της;

Μάριος Σπηλιόπουλος

Τα 700 ονόματα του Θεού 2001-2

Ο Μάριος Σπηλιόπουλος γεννήθηκε στη Χαλκιδική. Σπούδασε στη Σχολή Καλών Τεχνών της Αθήνας. Σήμερα ζει και εργάζεται στην Αθήνα.

Μπαίνοντας σ' ένα δωμάτιο συναντάμε σε προβολή μια θάλασσα που το κύμα της σκάει στο δάπεδο. Στη μέση της θάλασσας καίει μια φλόγα που δεν σβήνει ποτέ. Στους τοίχους είναι γραμμένα τα 700 θεωνύμια (επίθετα για τον Θεό), έτσι όπως τα συνέλεξε ο Αυτοκράτορας της Νίκαιας Θεόδωρος Β' Δούκας Λάσκαρις (1225-1258) και περιέχονται στον "Τέταρτο περί θεωνυμίας Λόγο" του ίδιου. Στο δάπεδο έχουν τοποθετηθεί ζευγάρια χρησιμοποιημένα παπούτσια, από ανθρώπους με τους οποίους ο καλλιτέχνης "περπάτησε" μαζί. Το έργο του Σπηλιόπουλου είναι γεμάτο προσωπικές μνήμες και εμπειρίες από την παιδική του ηλικία, το πατρικό του σπίτι, την οικογένεια και τους φίλους του. Ο ίδιος λέει ότι, όταν ετοιμάζε αυτό το έργο, διάβαζε τη *Φιλοκαλία*. Πρόκειται για πολύ σημαντικά χριστιανικά κείμενα που περιγράφουν την πνευματική εμπειρία των πατέρων της ορθόδοξης εκκλησίας να εξαγνίσουν την ψυχή τους ώστε να συναντηθεί με τον Θεό. Στη *Φιλοκαλία* διδάσκουν πώς ο άνθρωπος μπορεί να πλησιάσει τον Θεό και τους συνανθρώπους του με αγάπη, που θα τον οδηγήσει στην κατάσταση της εσωτερικής γαλήνης. Διαβάζοντας αυτά τα κείμενα, ο καλλιτέχνης θυμήθηκε εικόνες από το παρελθόν, κείμενα που είχε αγαπήσει, μυρωδιές και ήχους. Έτσι προέκυψε το έργο.

Ποια αίσθηση σου δημιουργούν όλα αυτά τα ονόματα στον τοίχο; Πιστεύεις ότι το δωμάτιο αυτό είναι ένας ουδέτερος χώρος ή μήπως αποκτά ιδιαίτερο νόημα για τον καλλιτέχνη και τους επισκέπτες;

Ποιους ανθρώπους συμβολίζουν τα παπούτσια; Πώς συνδέεται αυτό με τις μνήμες του καλλιτέχνη;

Στο χριστιανισμό ιδιαίτερο νόημα έχει η λέξη "εκκλησία", που σημαίνει τη συγκέντρωση των πιστών σε ορισμένο χώρο για την τέλεση της Θείας Λειτουργίας. Συνεπώς ο χριστιανισμός δεν αποτελεί ατομικό γεγονός αλλά κοινωνικό έργο. Μπορούμε ν' ανιχνεύσουμε την έννοια της εκκλησίας στο έργο του Σπηλιόπουλου, και ποια στοιχεία μάς βοηθάνε σ' αυτό;

Εγκλέ Ρακαουσκάιτε

Παγίδα. Έξωση από τον Παράδεισο 1997

Η Εγκλέ Ρακαουσκάιτε γεννήθηκε στη Λιθουανία, όπου σπούδασε στην Ακαδημία των Τεχνών. Σήμερα ζει και εργάζεται στη χώρα της. Το έργο που παρουσιάζεται στην έκθεση λέγεται *Παγίδα. Έξωση από τον Παράδεισο*. Δεκατρείς έφηβες κοπέλες, ντυμένες με μακριά λευκά φορέματα και δεμένες μεταξύ τους με τις πλεξούδες τους, σχηματίζουν κύκλο. Τα μάτια τους είναι καρφωμένα στο πάτωμα. Κάποια στιγμή, θα χρησιμοποιήσουν τα ψαλίδια που κρατούν στα χέρια τους για ν' αποχωριστούν η μία από την άλλη και να κινηθούν ελεύθερα στο χώρο. Μ' αυτή την κίνηση συμβολίζεται η απώλεια του Παραδείσου και το άλμα προς την ατομικότητα.

Θυμήσου την ιστορία του Αδάμ και της Εύας. Η τιμωρία τους και η έξωση από τον Παράδεισο οφείλεται στο ότι αποφάσισαν να παρακούσουν την απαγόρευση και να γευτούν τον καρπό. Αποφάσισαν λοιπόν να γευτούν την ατομικότητα και την ελευθερία τους.

Ποιες συνέπειες έχει για τον άνθρωπο η έξωση από τον Παράδεισο; Η έξωση των νεαρών κοριτσιών από τον Παράδεισο παραπέμπει στην ιστορία αυτή; Τι συμβολίζουν οι πλεξούδες των κοριτσιών και τι τα ψαλίδια; Ποιες θα είναι άραγε οι συνέπειες από την πράξη τους;

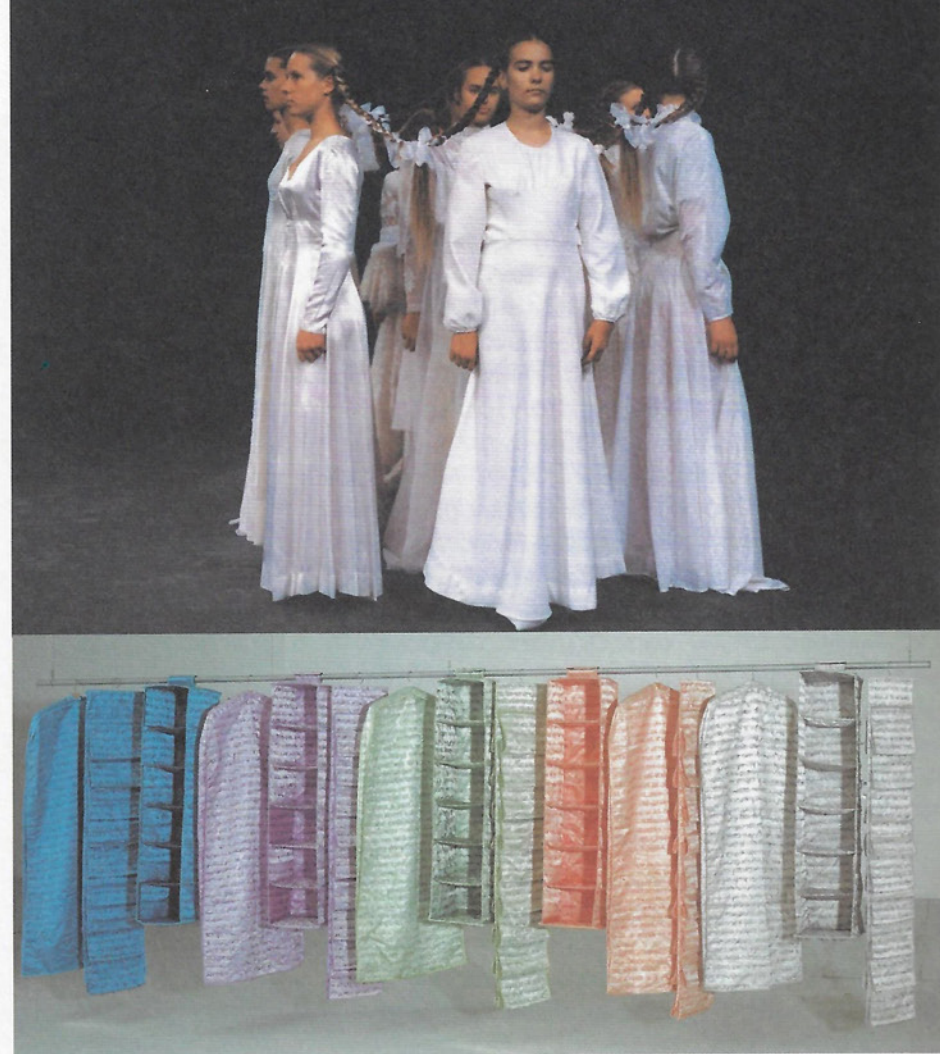
Γκάντα Αμέρ

Ιδιωτικοί χώροι 1998

Η Γκάντα Αμέρ γεννήθηκε στο Κάιρο της Αιγύπτου και σπούδασε στη Σχολή Καλών Τεχνών της Νίκαιας στη Γαλλία. Σήμερα ζει και εργάζεται στη Νέα Υόρκη. Ασχολείται με τη ζωγραφική, το σχέδιο και τη γλυπτική. Είναι διάσημη για τα κεντημένα της έργα, που παρουσιάζουν γυναικείες φιγούρες. Σε αυτά τα έργα η Αμέρ προβάλλει την εικόνα της γυναίκας μ' έναν τρόπο που αναδεικνύει τη γοητεία του γυναικείου σώματος. Ταυτόχρονα προσπαθεί να καταπολεμήσει τον παραδοσιακό ρόλο που αποδίδεται στις γυναίκες και να διαπραγματευτεί την απελευθέρωση από τα θρησκευτικά και πολιτιστικά δεσμά που τις κρατούν περιορισμένες.

Συγκεκριμένα, η εγκατάσταση *Ιδιωτικοί χώροι* αποτελείται από κρεμασμένες θήκες ρούχων πάνω στις οποίες είναι κεντημένα αποσπάσματα από το Κοράνι, το ιερό βιβλίο των μουσουλμάνων, που αποκαλύφθηκε από τον Αλλάχ στους ανθρώπους μέσω του Προφήτη Μωάμεθ. Τα αποσπάσματα είναι προσεκτικά διαλεγμένα από την Γκάντα Αμέρ και προτρέπουν τις γυναίκες να μη θυμούνται, ούτε να διαβάζουν και να γράφουν, αλλά να εργάζονται με βελόνα και κλωστή.

Είναι τυχαίο το ότι τα έργα της Αμέρ είναι κεντημένα; Πώς σχετίζεται το κέντημα με τη γυναίκα; Το έργο ονομάζεται *Ιδιωτικοί χώροι* και όμως εκτίθεται σ' έναν δημόσιο χώρο όπως το μουσείο. Με αυτή την αντίθεση η Αμέρ τι θέλει να πετύχει;

Σιρίν Νεσάτ

Πάθος 2000

Γεννημένη και μεγαλωμένη στο Ιράν, η Σιρίν Νεσάτ σπούδασε στην Καλιφόρνια. Ζει και εργάζεται στη Νέα Υόρκη.

Αυτό που την απασχολεί κυρίως στο έργο της είναι οι σχέσεις ανδρών και γυναικών στο σύγχρονο Ιράν.

Στην έκθεση του ΕΜΣΤ παρουσιάζεται το έργο Πάθος. Πρόκειται για προβολή βίντεο, όπου παρουσιάζονται δύο άνθρωποι, ένας άντρας και μια γυναίκα, να περπατούν ο ένας προς τον άλλο χωρίς ποτέ να συναντιούνται. Αργότερα το ζευγάρι συναντιέται σε μια αυλή, όπου συγκεντρωμένοι πιστοί ακούν με προσοχή το κήρυγμα ενός ανθρώπου ανεβασμένου σε βήθρο. Οι άντρες φορούν λευκά ρούχα, οι γυναίκες τα μαύρα τσαντόρ, ενώ ένα

παραπέτασμα χωρίζει τις δύο ομάδες.

Ακούνε την την ιστορία του Γιουσούφ και της Ζολίκα από το Κοράνι.

Η ιστορία λέει πως τη Ζολίκα την κυρίευσε ο Σατανάς και ήθελε να κατακτήσει τον Γιουσούφ. Εκείνος, κυριευμένος από το πάθος της, καταφεύγει στην έρημο. Εκείνη τη στιγμή η γυναίκα και ο άντρας φεύγουν από τη συγκέντρωση, ο καθένας προς διαφορετική κατεύθυνση.

Βλέποντας το έργο, τι θα σκεφτόσουν για τον τρόπο ζωής στο σύγχρονο Ιράν; Πώς είναι ντυμένοι οι άνθρωποι; Πώς συμπεριφέρονται; Ακούγοντας την ιστορία του Γιουσούφ και της Ζολίκα, γιατί πιστεύεις ότι τη διάλεξε η Σιρίν Νεσάτ;

Η ίδια η καλλιτέχνις λέει ότι με το έργο της δεν προσπαθεί να διδάξει ή να φανατίσει, αλλά να προκαλέσει συζήτηση γύρω από την κατάσταση στο σύγχρονο Ιράν και πώς αναπτύσσονται οι σχέσεις των δύο φύλων. Θέλει να συζητήσει την επιθυμία των ανθρώπων να ξεφύγουν από τους περιορισμούς, που δεν τους αφήνουν να εκφραστούν ελεύθερα.

Πιστεύεις ότι με το έργο αυτό πετυχαίνει το στόχο της;

Δημήτρης Αληθεινός

Ανθρωποσοφίες, Θεοσοφίες 2002

Ο Δημήτρης Αληθεινός γεννήθηκε στην Αθήνα. Σπούδασε ζωγραφική στη Σχολή Καλών Τεχνών στην Αθήνα, τη Ρώμη και το Παρίσι. Ζει και εργάζεται στην Αθήνα.

Στο έργο του Δημήτρη Αληθεινού συναντάμε το ενδιαφέρον του καλλιτέχνη για διάφορους πολιτισμούς του πλανήτη. Ο ίδιος ταξιδεύει πολύ και συναντά ανθρώπους μακρινών χωρών, ζει μαζί τους και γνωρίζει την καθημερινή και τη θρησκευτική τους ζωή.

Οι αφρικανοί θεοί, οι ινδουιστικές θεότητες, ο Αλλάχ, ο Θεός των χριστιανών, ο Βούδας, όλοι βρίσκονται στο έργο του Αληθεινού, ο ένας δίπλα στον άλλο, και δείχνουν την ισότητα όλων των πολιτισμών του πλανήτη.

Το έργο αποτελείται από ένα περιστρεφόμενο κρεβάτι πάνω στο οποίο βρίσκονται υλικά που σχετίζονται με τη δημιουργία του ανθρώπου σε διάφορα μέρη της Γης. Γύρω γύρω υπάρχουν μπετονιέρες μέσα στις οποίες προβάλλεται βίντεο από διαφορετικές

θρησκευτικές τελετές; μια τελετή Βουντού στην Αφρική, μια σαμανική τελετή στο Νεπάλ, μια άλλη τελετή προς τιμήν

της θεάς Κάλι στην Καλκούτα και η πυροβολία των Αναστενάρηδων στη Μακεδονία, στη γιορτή των Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης.

Τι συμβολίζει το κρεβάτι στο κέντρο του έργου; Μπορείς να ξεχωρίσεις μερικά από τα υλικά που βρίσκονται πάνω σ' αυτό; Τι συμβολίζουν οι μπετονιέρες;

Από τις τελετές που είδες ποια σ' εντυπωσίασε περισσότερο; Ψάξε και βρες περισσότερες πληροφορίες γι' αυτή.

Στις τελετές αυτές βλέπουμε ότι αυτοί που συμμετέχουν χρησιμοποιούν το σώμα τους για να έρθουν σ' επαφή με το θείο. Τι σημαίνει αυτό για έναν σαμάνο και τι για έναν αναστενάρη;

Σεργκέι Σούτοφ

Άβαξ 2001

Ο Σεργκέι Σούτοφ είναι Ρώσος καλλιτέχνης, ο οποίος γεννήθηκε στη Γερμανία. Ζει και εργάζεται στη Μόσχα. Στα τελευταία έργα του προτείνει την ειρηνική συνύπαρξη των θρησκειών.

Στο έργο Άβαξ γονατισμένες φιγούρες προσεύχονται σε διαφορετικές γλώσσες και απευθύνονται σε ανθρώπους με διαφορετική εθνικότητα και θρησκεία. Οι φιγούρες φορούν μαύρο μανδύα, κάτι που κάνει το έργο μυστηριώδες και ατμοσφαιρικό. Η εγκατάσταση ονομάζεται Άβαξ, έχει δηλαδή το όνομα του αρχαιότερου υπολογιστή. Οι φιγούρες είναι τοποθετημένες σε ζυγές σειρές, σαν τις χάντρες του αρχαίου άβακα, με τον οποίο έκαναν παλιά μαθηματικούς υπολογισμούς. Το αριθμητήριο, μια παραλλαγή του αρχαίου άβακα, ήταν πολύ διαδομένο στην Ανατολή και τη Ρωσία.

Επίσης αξίζει ν' αναφέρουμε ότι τα πρώτα έργα του Σούτοφ ήταν εμπνευσμένα από τον Πόλεμο των Αστρων, τα ρομπότ και την αστρονομία. Φαίνεται όμως ότι και στον Άβακα ο Σούτοφ εμπνέεται από τις μηχανές για να διαπραγματευτεί το θέμα της συμφιλίωσης των θρησκειών.

Ποιο είναι το μήνυμα που στέλνει ο καλλιτέχνης με το έργο του; Γιατί ονομάζει το έργο Άβακα; Βρες περισσότερες πληροφορίες γι' αυτόν τον αρχαίο υπολογιστή. Πώς τον χρησιμοποιούσαν οι αρχαίοι; Έχοντας γνωρίσει το έργο του Δημήτρη Αληθινού, μπορείς να βρεις ομοιότητες με τον Άβακα;

Μααρία Βιρκκάλα

Βρήκα την ψυχική σχέση II 1998

Η Μααρία Βιρκκάλα γεννήθηκε στο Ελσίνκι της Φιλανδίας, όπου ζει και εργάζεται. Σπούδασε στο Ελσίνκι και τη Γαλλία.

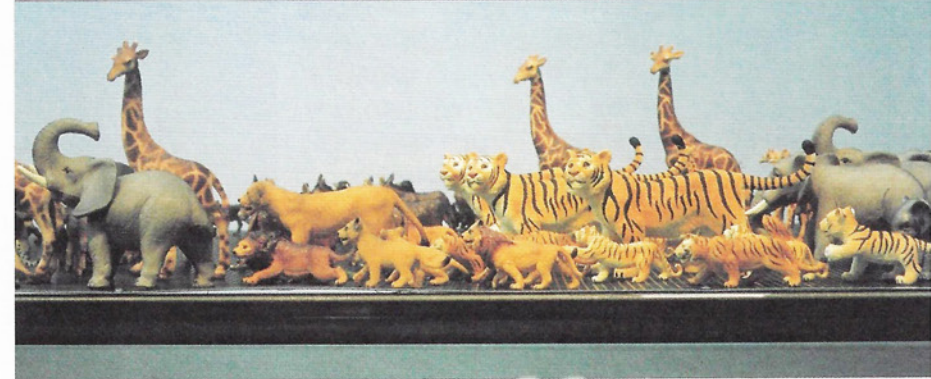
Το έργο Βρήκα την ψυχική σχέση II είναι γλυπτό και αποτελείται από μια σιδερένια μετέωρη γέφυρα μήκους οκτώ μέτρων. Στα δύο άκρα βρίσκονται ανοιχτά ένα Κοράνι και μια Βίβλος. Διαφορετικές ομάδες ζώων περπατούν από τη μία άκρη στην άλλη και διασχίζουν τη γέφυρα σε διαφορετικές κατευθύνσεις.

Η Βιρκκάλα στα έργα της διαπραγματεύεται τη δυσκολία της επικοινωνίας ανάμεσα σε ανθρώπους, γλώσσες και θρησκείες. Αυτό φαίνεται στο συγκεκριμένο έργο;

Παρατήρησε τα ζώα. Είναι άγρια, ήμερα, βαδίζουν όλα προς την ίδια κατεύθυνση; Τί εντύπωση δημιουργούν στον θεατή;

Τί συμβολίζουν τα δύο ιερά βιβλία στο έργο;

Θυμήσου την ιστορία του Νώε και του Πύργου της Βαβέλ όπως περιγράφονται στην Παλαιά Διαθήκη. Τι μας διδάσκουν αυτές οι ιστορίες για την επικοινωνία των ανθρώπων;

Βαντίμ Ζαχάροφ

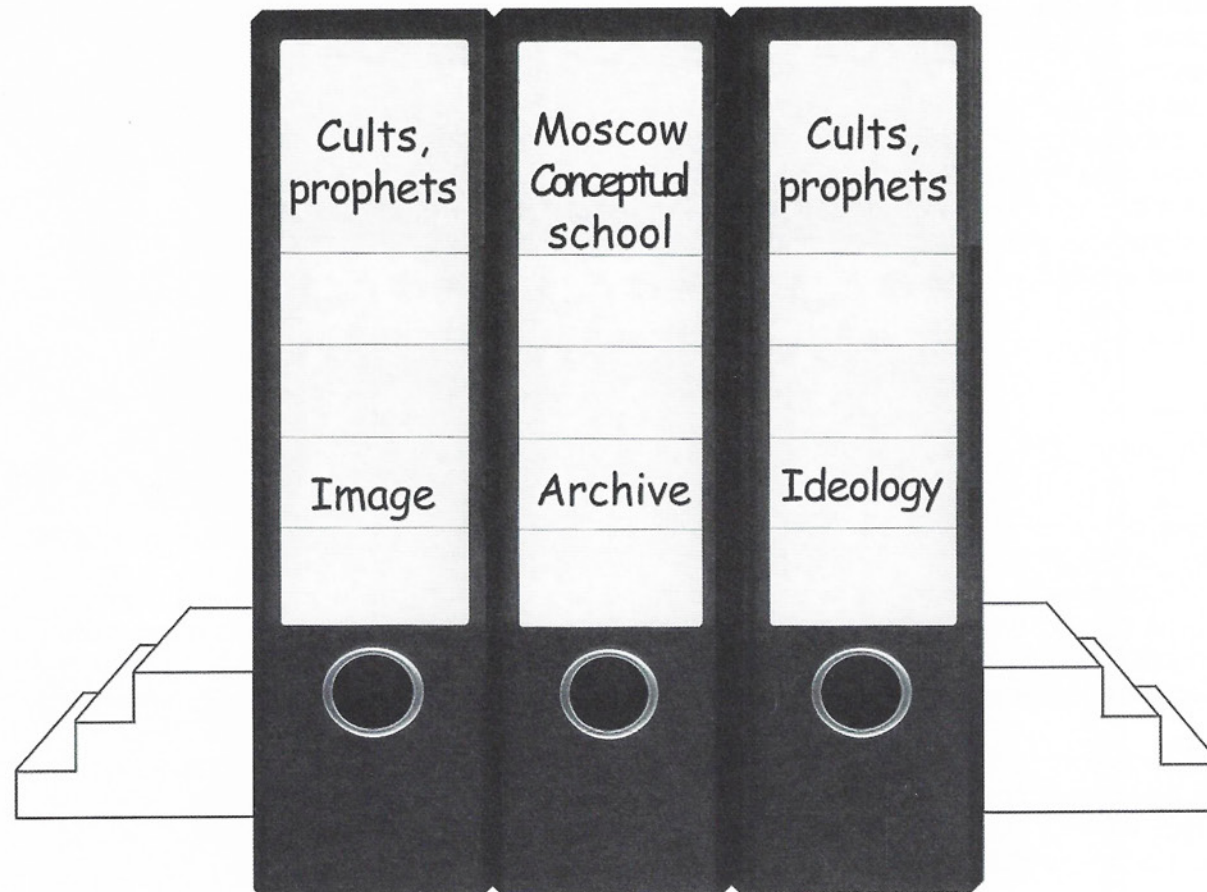
Δύο ιδεολογίες - Μία εικόνα 2001-2

Ο Βαντίμ Ζαχάροφ γεννήθηκε στη Γεωργία και σπούδασε στη Μόσχα. Ζει και εργάζεται στη Γερμανία.

Τα αλληπάλληλα βίντεο του έργου παρουσιάζουν άτομα θρησκευτικών ομάδων να απευθύνουν ερωτήματα όπως: "Ποιος είμαι;", "Για ποιο λόγο υπάρχω;", "Ποιος με χρειάζεται;", "Πού βρίσκεται ο Θεός και πώς θα τον ανακαλύψω;". Τα πρόσωπα στην οθόνη δίνουν κάποιες απαντήσεις.

Η ουσία του έργου είναι να μπορέσει ο θεατής να ψάξει βαθιά μέσα του για να δώσει μερικές απαντήσεις και να φωτίσει τους λόγους της ύπαρξής του στη γη. Ειδικότερα, οι άνθρωποι στο βίντεο ανήκουν σε διάφορες θρησκευτικές αιρέσεις, δηλαδή σ' εκείνες τις διδασκαλίες που δεν ακολουθούν μια κοινά αποδεκτή θρησκεία.

Τι θα μπορούσε να σημαίνει ο τίτλος του έργου σε σχέση με τις αιρέσεις; Πώς παρουσιάζει ο καλλιτέχνης το θέμα των αιρέσεων στο κοινό; Ποια στάση κρατάει εκείνος;

Ζαλάλ Τουφίκ

Ασουρά: Αυτό το αίμα χύθηκε στις φλέβες μου 2002

Γεννήθηκε στη Βηρυτό και σπούδασε στο Πανεπιστήμιο της Νέας Υόρκης. Ζει και εργάζεται στο Λίβανο.

Ο Ζαλάλ Τουφίκ στο έργο του περιγράφει μια τελετή, την Ασουρά, που διαρκεί δέκα ημέρες και σημαίνει την αρχή του μουσουλμανικού έτους. Πρόκειται για αναπαράσταση των παθών του Άλι, ξαδέλφου του Προφήτη Μωάμεθ, και του θανάτου του γιου του, Χουσεΐν.

Ο Άλι ήταν αυτός που διαδέχτηκε τον Μωάμεθ στην ηγεσία της ισλαμικής κοινότητας ως ο κοντινότερος απόγονός του. Οι υποστηρικτές του Άλι ονομάστηκαν Σίιτες.

Κατά τη διάρκεια της επετείου, σε όλες τις σιιτικές πόλεις οι άνθρωποι κατέχονται από βίαια συγκίνηση και θρησκευτική έξαρση. Στους δρόμους στήνονται μαύρες σκηνές με κεριά, όπλα, σημαίες και λάβαρα που απεικονίζουν το χέρι του Άλι. Το χέρι έχει συμβολική σημασία, γιατί καθένα από τα πέντε δάχτυλα συμβολίζει ένα πρόσωπο από την οικογένεια του Μωάμεθ: τον ίδιο τον Προφήτη, τη γυναίκα του Φατίμα, τον εξάδελφό του Άλι και τους δύο γιους του Άλι, τον Χουσεΐν και τον Χασάν.

Την πρώτη μέρα τα πλήθη συγκεντρώνονται για ν' ακούσουν την εξιστόρηση του πάθους του Χουσεΐν. Οι συγκεντρωμένοι φωνάζουν δυνατά το όνομα του Χουσεΐν, και για εννιά μέρες ημίγυμνοι άντρες βάφουν τα στήθη τους κόκκινα ή μαύρα, δένονται με αλυσίδες, τρέχουν στους δρόμους και χορεύουν εκστασιασμένοι. Τη δέκατη μέρα γίνεται η αναπαράσταση του θανάτου και της ταφής του

Χουσεΐν. Όσοι παρακολουθούν συμμετέχουν ενεργά, ενώ, στο τέλος, αυτός που υποδύεται τον Μωάμεθ παραδίδει τη μεσιτεία στον Χουσεΐν και τον προτρέπει ν' απελευθερώσει τους οπαδούς του από τα βάσανα και να τους οδηγήσει στον Παράδεισο. Το κέντρο αυτής της τελετής είναι η πόλη Καρμπάλα στο Ιράκ, εκεί όπου πέθανε ο Χουσεΐν το 680 μ.Χ.

Διαβάζοντας για την τελετή, θα έλεγες ότι έχει σχέση με το σώμα ή και την ψυχή των πιστών; Από ποια στοιχεία φαίνεται αυτό; Τι σχέση έχει ο πόνος που προκαλούν στον εαυτό τους οι πιστοί σε σχέση με τη μνήμη της ιστορίας τους;

Είναι απαραίτητες οι τελετές για να θυμόμαστε; Αν εκλείψουν, τι μπορεί να συμβεί;

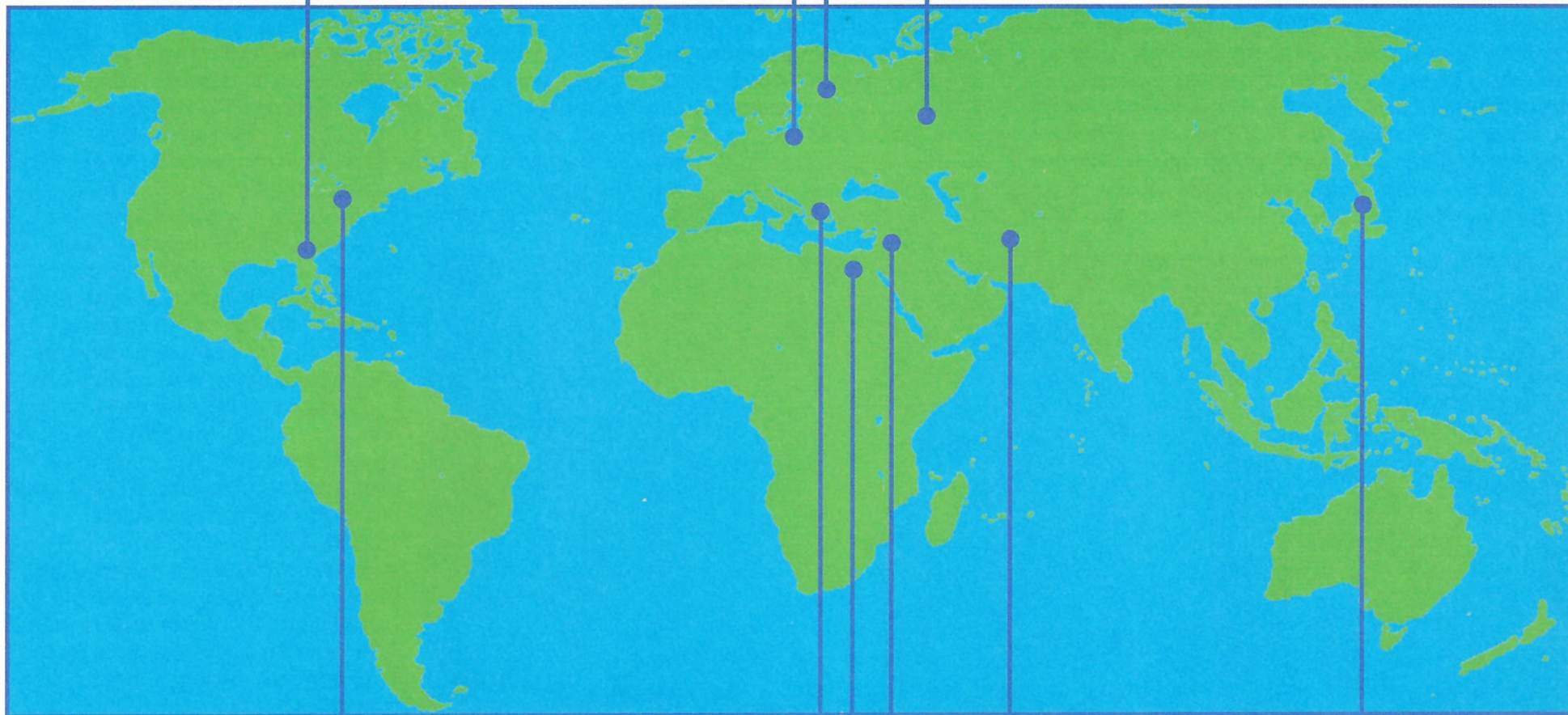
ΝΤΑΙΑΝ ΓΚΡΟΜΑΛΑ & ΓΙΑΚΟΒ ΣΑΡΙΡ - ΗΠΑ

ΜΑΑΡΙΑ ΒΙΡΚΚΑΛΑ - ΦΙΛΑΝΔΙΑ

ΕΓΚΛΕ ΡΑΚΑΟΥΣΚΑΙΤΕ - ΛΙΘΟΥΑΝΙΑ

ΒΑΝΤΙΜ ΖΑΧΑΡΟΦ - ΡΩΣΙΑ

ΣΕΡΓΚΕΙ ΣΟΥΤΟΦ - ΡΩΣΙΑ

ΜΠΙΛ ΒΙΟΛΑ - ΗΠΑ

ΓΚΑΝΤΑ ΑΜΕΡ - ΑΙΓΥΠΤΟΣ

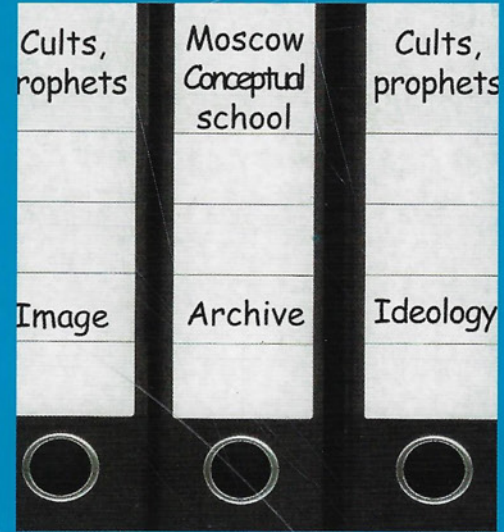
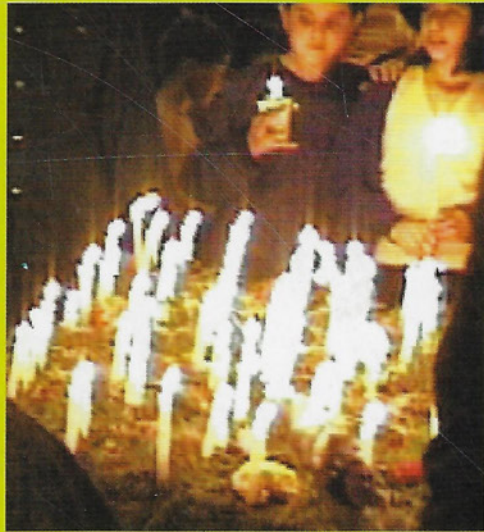
ΜΑΡΙΚΟ ΜΟΡΙ - ΙΑΠΩΝΙΑ

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΑΛΗΘΕΙΝΟΣ - ΕΛΛΑΔΑ

ΣΙΡΙΝ ΝΕΣΑΤ - ΙΡΑΝ

ΜΑΡΙΟΣ ΣΠΗΛΙΟΠΟΥΛΟΣ - ΕΛΛΑΔΑ

ΖΑΛΑΛ ΤΟΥΦΙΚ - ΛΙΒΑΝΟΣ

ISBN 960-87329-4-8
Τιμή 3 ευρώ

